

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Mongolská republika

[Všeobecné informácie o krajine](#)

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

A) Základná charakteristika hospodárstva

Základ mongolského hospodárstva a priemyselnej výroby tvorí primárne ťažobné odvetvie. Na území tejto krajiny sa nachádza až 69 druhov nerastov, vzácnych hornín a zemín (meď, uhlie, zlato, molybdén, fluorit, urán, cín, volfrám, fosfáty, nikel, zinok, striebro, železná ruda). Ďalej ide najmä o zdroje uhlia, medi, železnej rudy, zinku a zlata. Zásoby uhlia v Mongolsku sa odhadujú na 162 mld. ton, pričom ročná celosvetová spotreba je približne 5.8 mld. ton. Aktuálne je preskúmaných iba 27% mongolského územia. Podľa MMF má Mongolsko doteraz nevyužitú ložiská nerastných surovín v celkovej hodnote 1,3 bil. USD. Nosným je najmä ťažba a obohacovanie medenej rudy pri meste Erdenet. V zásade mongolská ekonomika už tradične vychádzala z chovu zvierat a poľnohospodárstva.

Export krajiny je založený na nerastnom bohatstve a poľnohospodárskych produktoch. Medzi ne patria hlavne medené a molybdénové rudy a ich koncentráty, vlna, drevo, surové kože, mäso a oblečenie. Mongolsko importuje palivá (benzín, nafta, minerálne oleje), osobné a nákladné vozidlá, ich súčiastky, stavebné stroje a mechanizmy, pšeničnú múku, nápoje, tkaniny a elektrickú energiu.

Mongolská ekonomika sa orientuje na prílev investícií, najmä do sektoru ťažby nerastných surovín a v ostatnom období rozvíja tiež turistický priemysel. S cieľom zlepšovania hospodárskej a sociálnej situácie v krajine, vláda zabezpečuje modernizáciu a rekonštrukciu infraštruktúry nevyhnutnú pre rozvoj obchodu. Dôležitým projektom je výstavba novej elektrárne pre hlavné mesto, budované sú tiež diaľničné prepojenia všetkých provinčných centier s Ulánbátarom, s významnými baňami, železničné trate (Altanbulag – Zamin-Uud, resp. Ukhaa Khudag – Gashuun Sukhait) a nové medzinárodné letisko v Ulanbátare.

Prioritu má výstavba veľkých energetických projektov ako sú rafinérie, technológie na skvapalňovanie uhlia, resp. produkcia zemného plynu. Rozvoj zaznamenávajú aj obnoviteľné zdroje energie (predovšetkým hydroenergetika), krajina začala tiež produkovať prvé bioetanolové palivo. Vzhľadom na obrovské zásoby uránu Mongolsko začína rozvíjať spoluprácu v oblasti jadrovej energetiky. V septembri 2009 získalo členstvo v rade riaditeľov MAAE (2009-2011). V priebehu ďalšieho obdobia podpísalo dohody o spolupráci pri využívaní rádioaktívnych minerálov na mierové účely s Francúzskom, Japonskom, Ruskom, Indiou a Čínou.

Ekonomický rast krajiny v období **1991-2016 bol priemerne 5,57% HDP** s miernym poklesom ku koncu roka 2016, avšak s **následným rastom 5,1% v roku 2017**. Najvyšší rast ekonomika dosiahla v 4Q 2011 (17,5%), najväčší prepád v 4Q 1992 (-9,30%).

Rast mongolského HDP sa predpovedal v dvojciferných číslach až do roku 2020 a to vďaka tržbám z ložiska medi a zlata Oyu Tolgoi, ktoré vlastní spoločnosť Rio Tinto. Optimizmus pridávali aj tržby z uholnej bane Tavan Tolgoi. Dôvera medzinárodných investorov bola podlomená po tom, ako na mŕtvom bode zastali rokovania o zmene vlastníckej zmluvy Oyu Tolgoi (nálezisko má hodnotu 6 mld. USD). Súčasná vláda považuje obnovenie dôvery investorov a oživenie ekonomiky za svoju najvyššiu prioritu, ale má ťažkosti oživiť hospodárstvo vzhľadom na veľké poklesy zahraničných priamych investícií, rastúci zahraničný dlh a značný rozpočtový deficit. Mongolsko získalo balík finančných prostriedkov vo výške 5,5 miliárd dolárov od Medzinárodného menového fondu a veľkého množstva medzinárodných veriteľov v máji 2017, čo by malo zlepšiť dlhodobú fiškálnu a hospodársku stabilitu Mongolska, kým Ulánbátar môže pokročiť v ťažkých kontingentných reformách dohody, ako je konsolidácia vládnych pod-súvahových záväzkov a rehabilitáciu mongolského bankového sektoru.

Mongolsko uviedlo 1.novembra 2013 do života nový zákon o zahraničných investíciách. Zákon obsahuje výhodu pre súkromných investorov, ktorí už nebudú potrebovať povolenie štátu k investovaniu do strategických odvetví národného hospodárstva. Druhý veľký rozdiel oproti starému zákonu je ukotvenie fixných daní od 5 do 22 rokov /certifikát daňovej stability/.

Mongolsko je po ČLR druhým najväčším držiteľom zásob vzácnych kovov na svete. Odhaduje sa, že má 31 mil. ton, čo je cca. 16,8% svetových zásob. Vo februári 2011 MN vytvorilo joint venture s americkou spoločnosťou Green Technology Solutions, s cieľom dodávky čistých banských technológií pre ťažbu vzácnych rúd a podporu trhov v USA, Japonsku a Južnej Kórei.

Polnohospodárska produkcia, podieľajúca sa na tvorbe pätiny HDP štátu, zamestnáva 35% obyvateľstva. Z veľkej väčšiny ju tvorí živočíšna výroba, pričom orná pôda pokrýva iba 0,8 % rozlohy krajiny. V krajine sa realizuje najmä chov hovädzieho dobytku, oviec, kôz, tiav a koní, pestuje sa pšenica, jačmeň, zelenina a ďalšie krmivá. V priemysle sa orientuje na produkty pre konečných užívateľov, najmä z kašmíru, kože a kožušín.

Základné makroekonomické ukazovatele

V roku 2013 vykázala mongolská ekonomika rast HDP na úrovni 11,7%, v roku 2014 zaznamenala mierny pokles na 7,8%. V roku 2015 zasiahlo Mongolsko výrazné zníženie rastu ekonomiky až na 2,4% HDP a v roku 2016 vykázala ekonomika rast 0% HDP. **V roku 2017 vzrástla mongolská ekonomika o 5,1%.** Nevyváženost rastu HDP je podmienená externými a internými faktormi. **Mongolská ekonomika je extrémne závislá na výkonnosti čínskeho hospodárstva, kam smeruje až 90% mongolského exportu.** Miera inflácie v posledných rokoch značne kolísala a v roku 2017 vykázala hodnotu 3%. **V Mongolsku žije viac ako 3 milióny obyvateľov a HDP na obyvateľa v roku 2017 bolo 3656 USD. Miera nezamestnanosti v Mongolsku v posledných rokoch postupne mierne klesala, po náraste v roku 2015 až na 11,1%, v roku 2016 klesla až pod hranicu 10 percent na 9,1% v roku 2016 a 7,3% v roku 2017. Momentálny pomer nezamestnanosti žien k mužom je 43,9% resp. 56,1%. V rebríčku konkurencieschopnosti, ktorý zostavuje Svetové ekonomické fórum (WEF) sa Mongolsko umiestnilo na 101. pozícii zo 137 porovnávaných ekonomík. Stupeň exportného rizika podľa OECD je dlhodobo 6/7.**

Základné makroekonomické ukazovatele v rokoch 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Rast HDP (%)	12,3	11,7	7,9	2,4	0	5,1
Počet obyvateľov (mil.)	2,814	2,869	2,924	2,977	3,027	3,119
HDP na obyvateľa (USD)	4329	4365	4169	3946	3704	3656
Hrubý domáci produkt (mil. USD)	12293	12582	12196	11718	11031	---
Index priemyselnej produkcie	107,2	114,8	115,2	157,0	154,2	154,4
Miera inflácie (%)	14,0	10,5	12,9	5,9	3,4	3,0
Miera nezamestnanosti (%)	7,9	7,8	7,7	9,1	7,7	7,3
Devízové rezervy (mil. USD)	3629	2248	1649,9	1675,2	1296,3	2291
Saldo štátneho rozpočtu (% ku HDP)	- 8,2	-2,0	-54,7	-77,47	-72	-72,7
Zahraničná zadlženosť (% ku HDP)	125,2	151,2	171,7	186,3	209	---
Menový kurz	1392	1659,34	1888,44	1995,51	2042	2422

MNT/USD						
Menový kurz MNT/EUR	1830	2288,81	2295,40	2181,19	2676	2907
Exportné riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	6/7	6/7
Konkurencieschopn osť	93/144	107/148	98/144	104/140	102/138	101/137

Zdroj: Mongolský štatistický úrad, Svetová banka; www.nso.mn, www.mongolbank.mn, OECD, WEF

B) Hlavné odvetvia hospodárstva

Ťažobný priemysel

Ťažba nerastných surovín zostáva najdôležitejšou oblasťou národného hospodárstva krajiny. Mongolská vláda rozhodla, že práve tento sektor bude predstavovať kľúčovú oblasť spolupráce so zahraničnými krajinami. Odhaduje sa, že mongolské zásoby nerastných surovín pokrývajú 25% územia krajiny. Mongolsko čoraz viac priťahuje pozornosť Ruska a ČLR, ako aj ďalších zahraničných investorov, ktorí majú záujem o využívanie nerastného bohatstva. Uzatvorenie dohody v októbri 2009 s konzorciom Turquoise Hill/Rio Tinto týkajúcej sa ťažby medi a zlata malo predstavovať zrýchlenie hospodárskych zmien. Avšak súčasná vláda sa v súčasnosti snaží o revíziu dohody a spätné odkúpenie podielu zahraničného konzorcia v mongolskej ťažobnej spoločnosti.

Za posledných 5 rokov bolo investovaných do ťažobného sektora až 80% priamych zahraničných investícií.

V roku 2017 vzrástol ťažobný priemysel (ťažba ropy, zlata, medi, konc. molybdénu) o 20,7 percenta oproti predchádzajúcemu roku.

Poľnohospodárstvo

V rámci politiky na rozvoj vidieka si mongolská vláda kladie za cieľ zastavenie poklesu a zlepšenie marketingu poľnohospodárskej produkcie, vypracovanie riešení následkov prírodných katastrof, realizovanie pozemkovej reformy, ochranu životného prostredia a zlepšenie vidieckej infraštruktúry.

Živočišna výroba tvorí 70% celkovej produkcie v sektore poľnohospodárstva. Chov hospodárskych zvierat sa rozširuje a produkcia je závislá od prírodných podmienok, predovšetkým v zimných obdobiach.

V poľnohospodárstve je v Mongolsku zamestnaných 30% ekonomicky aktívneho obyvateľstva, pričom podiel na HDP je okolo 14%. Živočišna výroba je okolo 70% z celkovej produkcie sektora. V roku 2017 dosiahli počty hospodárskych zvierat 66,2 mil. kusov. Ovce a kozy tvoria až 90% z celkového množstva. Mongolsko sa snaží o zvýšenie exportu mäsa, avšak drvivá väčšina spracovateľov nie je schopná dodržať veterinárne a hygienické podmienky od kľúčových partnerov a to Ruskej federácie a Čínskej ľudovej republiky.

V Mongolsku je obmedzené množstvo kravského mlieka, čo je spôsobené extenzívnou formou chovu (pastierstvom). Veľké spoločnosti s podporou štátu sa pomaly začínajú orientovať na rozvoj produkcie mlieka prostredníctvom ustajnenia. Pre slovenské podniky sa tu môžu otvárať príležitosti vo forme budovania uzavretých chovov na mlieko a mäso, zaistenia krmných plodín a zmesí, rovnako tak investície do spracovania mlieka a mäsa, udiarní a baliarní. Ďalšie príležitosti sa pre slovenských podnikateľov môžu otvárať v oblasti zavádzania sanitárnych, fyto-sanitárnych a veterinárnych opatrení.

Hlavným vývozným artiklom v tomto sektore je kašmír. Vyrába sa taktiež ovčia vlna a koža, hovädzia a kozia koža.

Pozitívny obrat nastal v pestovaní obilnín. Po implementácii programu „Celina 3“ sa Mongolsko vymanilo z dlhodobej závislosti na dovoze pšenice z Ruska a Kazachstanu.

Služby

Najrýchlejšie sa rozvíjajúcou oblasťou služieb je cestovný ruch a oblasť verejného stravovania. Ďalšími zložkami tohto sektoru, ktorý tvorí 30-40% HDP je obchod, doprava, vzdelávanie, verejná administratíva, finančné služby, zdravotníctvo, sociálne služby a hotelierstvo.

Mongolsko je atraktívna novoobjavovaná turistická destinácia, ktorej rozvoj považuje vláda za jednu z vládnych priorít rozvoja ekonomiky a v súčasnosti podporuje agentúry a programy na rozvoj tohto sektoru. Vzhľadom na zložité podmienky pre individuálnych cestovateľov prevláda organizovaná turistika. Najnavštevovanejšími miestami sú hlavné mesto Ulánbátar, prírodná rezervácia Tereldž, staré hlavné mesto Char Chorin a púšť Gobi na juhu krajiny.

Infraštruktúra

Železnice: rozvoj ťažobného priemyslu v krajine so sebou prináša nároky na budovanie dopravnej infraštruktúry v krajine. Pre rozvoj mongolskej ekonomiky je kľúčová práve železničná infraštruktúra. Chrbtovou kosťou dopravy sú železnice, ktoré však spájajú iba najvýznamnejšie mestské centrá štátu s Ruskou federáciou a Čínou. Najdôležitejšou traťou je Ulánbátarská železnica spájajúca tri najväčšie priemyselné centrá – Ulánbátar, Darkhan a Erdenet. V krajine je 1815 km železničných tratí, ktoré sa budú rozširovať v niekoľkých fázach, celkovo až o 5 tisíc km. Mongolsko si stanovilo 200%-ný nárast ročných objemov prepraveného nákladu ako tranzitnej krajiny medzi Ruskou federáciou a Čínskou ľudovou republikou do roku 2030.

Výstavba nových železničných trás je v záujme ťažobných spoločností, ktoré sú väčšinou aj samotnými investormi. Ide napríklad o 270 km dlhú nákladnú železničnú komunikáciu na prepravu koksovateľného uhlia z ložiska v Tavan Tolgoi v južnej časti púšte Gobi na hraničný prechod s ČĽR. Rovnako sa pripravuje realizácia 240 km železničného prepojenia Ukhaa Khudag po Gashuun Sukhait (hraničný prechod s ČĽR), ktoré bude realizovať spoločnosť Mongolia Mining Corp.

Cesty: cestná sieť je nedostatočne rozvinutá. Cesty sú zlej kvality, iba približne 1600 km ciest má spevnený povrch. Určité problémy pretrvávajú u dodávok pohonných hmôt. Rozhodnutím mongolského parlamentu bol 24. júna 2010 prijatý Nový strednodobý rozvojový program, ktorého cieľom je, okrem iného, vybudovanie 5 572 km cestných komunikácií. V rámci programu na podporu výstavby mongolská vláda 1. januára 2012 rozhodla o poskytovaní *zvýhodnených stavebných úverov s úrokom 6% p.a.*

Civilná letecká doprava: národná letecká spoločnosť MIAT je zadlžená. Vzhľadom k rozlohe krajiny je rozvoj leteckej infraštruktúry prioritou mongolskej vlády. O jej význame svedčí i to, že krajina má samostatné ministerstvo infraštruktúry, ktoré má široký okruh pôsobnosti. Do tejto oblasti smeruje 70% zahraničnej pomoci a 60% rozpočtových investícií. Napriek tomu je tento sektor stále veľmi slabo rozvinutý. 23. apríla 2012 začala výstavba nového medzinárodného letiska v Ulanbátare (60 km z Ulanbátaru) s prepravnou ročnou kapacitou 1,65 mil. cestujúcich resp. 11900 ton v rámci nákladnej leteckej prepravy. Dodávku investície v celkovej hodnote 358 mil. USD realizovali japonské stavebné spoločnosti, termín dokončenia bol stanovený na rok 2017 a do prevádzky by ho mali uviesť v roku 2018.

C) Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

Mongolsko je členom v nasledovných medzinárodných organizáciách:

ADB, ARF, CD, CICA, CP, EBRD, EITI (compliant country), FAO, G-77, IAEA, IBRD, ICAO, ICC (NGOs), ICRM, IDA, IFAD, IFC, IFRCs, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU,

ITUC, MIGA, MINURSO, MONUSCO, NAM, OBSE, OPCW, OSCE, SCO (observer), UN, UNAMID, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNISFA, UNMISS, UNWTO, UPU, WCO, WHO, WIPO, WMO, WTO.

Účasť krajiny na mnohostranných zmluvách a dohodách

WHO, WMO, Universal Postal Union, ITU, ILO, IAEA, WIPO, ICAO, World Tourism Organization, IFAD, International Maritime Organization, International Seabed Authority, International Tribunal for the Law of the Sea atď.

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

A) Podnikateľská legislatíva

Napriek tomu že mongolský trh v poslednom desaťročí prešiel značným vývojom, je stále neštandardný a nerozvinutý. Vzhľadom k malému počtu obyvateľov a veľkej rozlohe krajiny je hlavné mesto jedinou koncentrovanou oblasťou s rozvinutým trhom. Problematická je aj doprava tovaru do Mongolska. Časté sú prípady vykrádania kontajnerov. V krajine nie je rozvinutá obchodná sieť. Mongolské subjekty sú podkapitalizované v dôsledku čoho prakticky nie sú schopné odoberať finančne náročnejšie dodávky oproti plnej platbe v hotovosti. Mongolský bankový systém síce vykazuje zlepšenie, stále je však značne nerozvinutý a neštandardný. Vzhľadom k trhovým rizikám sa len veľmi ťažko získavajú garancie na úverovanie vývozu. Platobná morálka je väčšinou neuspokojivá. Slovenské spoločnosti v mnohých prípadoch nie sú schopné pri väčších dodávkach konkurovať podmienkam, ktoré môžu poskytnúť firmy z Japonska, Južnej Kórei, Nemecka a pod., ktoré umožňujú odklad a iné zvýhodnené formy predaja (napr. mäkký úver 0,2% p.a. na 40 rokov poskytnutý japonskou vládou pri výstavbe letiska v Ulanbátare).

Mongolsko uviedlo 1. novembra 2013 do života nový zákon o zahraničných investíciách. Zákon obsahuje výhodu pre súkromných investorov, ktorí už nebudú potrebovať povolenie štátu k investovaniu do strategických odvetví národného hospodárstva. Druhý veľký rozdiel oproti starému zákonu je ukotvenie fixných daní od 5 do 22 rokov /certifikát daňovej stability/.

Mongolská vláda vyhlásila tender na vybrané priemyselné projekty, ktoré majú umožniť vzrast exportu a nahradiť importy v nasledujúcich rokoch.

Daňový systém

Dane sú rozdelené na priame a nepriame (DPH, spotrebná daň), štátne a miestne. Všeobecne platí, že mongolskí rezidenti (FO aj PO podľa definície) podliehajú zdaneniu na svoje celosvetové príjmy, zatiaľ čo nerezidenti iba na príjmy generované v Mongolsku.

Dane z príjmov právnických osôb (PO)

Dane z príjmov PO ošetruje The Corporate Income Tax (CIT) law a je uplatňované na:

- ekonomické subjekty vytvorené na základe mongolských zákonov;
- zahraničné ekonomické subjekty, ktoré majú svoju centrálu v Mongolsku; a
- zahraničné ekonomické subjekty, ktoré získali príjmy zo svojich zdrojov v Mongolsku inak ako vyššie uvedené prípady.

Do roku 2013 nebolo možné, aby zahraničná spoločnosť mala v Mongolsku zdaniteľné aktivity. S novelizáciou tzv. Taxpayers' Registration Regulation z 12. júna 2013, môžu teraz daňové úrady registrovať a vystavovať certifikáty daňového platcu pre "permanent establishment (PE)". PE zahraničného právneho subjektu je povinný sa zaregistrovať ako

daňový platca do 30 dní od začatia aktivít v Mongolsku. Súčasná legislatíva je však pomerne nejasná v spôsobe zdaňovania PE.

Zdaniteľné príjmy PO spadajú do troch kategórií:

- príjmy z obchodných aktivít, predaja práv, podielov, kurzových rozdielov
- príjmy z vlastníctva zdrojov - nájmy, royalties (poplatky v ťažobnom sektore), dividendy a úroky
- príjmy z predaja hmotného a nehmotného majetku (okrem vlastníckych podielov vo firmách).

Daň z príjmov PO má tri sadzby - 1%, 10% alebo 25%

- 1% sadzba sa uplatňuje u spoločností, ktoré dosahujú ročné príjmy do 1,5 mld. MNT (približne 625 tis. USD) a podnikajú v jednej z nasledujúcich oblastí (potravinárska výroba, výroba textilu a odevov, produkcia stavebných materiálov či v poľnohospodárstve);
- 10% sadzba sa aplikuje na prvé 3 mld. MNT príjmov v danom roku; a
- 25% sadzba sa aplikuje na príjmy presahujúce 3 mld. MNT. V tomto prípade je daň 300 mil. MNT plus 25% z príjmov presahujúcich 3 mld. MNT.

Určité typy príjmov sú zdanené inými sadzbami, napr. :

Dividendy (10%), Royalties (10%), Úroky (10%), lotérie, stávky (40%), predaj nehnuteľného majetku (2%) a predaj práv (30%), príjmy z aktivít v Mongolsku daňového platiteľa, ktorý nie je v Mongolsku rezidentný (20%).

Spotrebná daň

Spotrebná daň sa platí z alkoholu, osobných automobilov, cigariet, tabaku a niektorého luxusného tovaru. Zákon taktiež uvažuje daň na hracie zariadenia. Od 1. januára 2012 bola z dôvodu vysokých cien zrušená spotrebná daň na pohonné hmoty.

Daň z nehnuteľného majetku: Sadzba dane je v rozmedzí 0,6% - 1% z hodnoty majetku a je platená ročne. Výška sadzby závisí na lokalite, účelu použitia, trhové dopyte, a pod.

Poplatok za znečisťovanie ovzdušia (Air Pollution Payment): príslušný zákon vstúpil do platnosti v júli 2010. Producenti surového uhlia, dovozcovia rozpúšťadiel či starších automobilov sú predmetom dane.

Daň z pridanej hodnoty

DPH na tovary a služby vyprodukované v Mongolsku a dovezené do Mongolska je jednotná vo výške 10%. Zákon o DPH stanovuje nulovú sadzbu dane a výnimky z platenia dane. Platitelia dane - právnické aj fyzické osoby sú povinní sa registrovať pre účely DPH, ak ich zdaniteľný obrát ročne presahuje 10 mil. MNT. Dobrovoľne sa môžu registrovať, ak ich zdaniteľný obrát presahuje 8 mil. MNT alebo ak investovali v Mongolsku viac ako 2 mil. USD.

Nulovú sadzbu DPH majú nasledujúce položky: export tovaru, medzinárodné dopravné služby, služby poskytované mimo územia Mongolska, služby poskytované zahraničným občanom alebo právnickým osobám neprítomným na území Mongolska počas poskytnutia služby, služby poskytnuté domácim a medzinárodným leteckým spoločnostiam prevádzkujúcim medzinárodné lety, štátne medaily a mince mongolskej produkcie, export spracované ťažobné produkcie.

Celý rad produktov a služieb sú oslobodené od dane, napr.: lietadlá a náhradné diely civilného letectva, zlato, výsledky vedeckého výskumu, spracované mäso, mlieko a mliečne výrobky, zariadenia a náhradné diely vyrobené a predané v Mongolsku pre použitie vo výrobných linkách malých a stredných podnikov, a pod.

Dane z príjmov fyzických osôb (FO)

Daňový platiteľ s trvalým bydliskom (pobytom) v Mongolsku je predmetom dane z príjmov FO zo všetkých (aj z iných krajín) svojich príjmov. Nerezidentný daňový platca (zdržoval sa v Mongolsku menej ako 183 dní v daňovom roku) zdaňuje len príjmy dosiahnuté v Mongolsku v danom daňovom roku. Daň z príjmu FO je proporcionálny vo výške 10% s ročným odpočtom z daňového základu vo výške 84 tis. MNT.

Dividendy a úroky sú zdaňované sadzbou 10%, príjmy z predaja nehnuteľného majetku sadzbou 2%, príjmy z predaja hnutelného majetku sadzbou 10%.

Príspevky zo mzdového fondu:

- dôchodkové poistenie: zamestnávateľ 7%, zamestnanec 7%;
- "benefit" poistenie: zamestnávateľ 1%, zamestnanec 0,8%;
- zdravotné poistenie: zamestnávateľ 2%, zamestnanec 2%;
- poistenie proti úrazu v práci a choroby vznikajúce v súvislosti s prácou: zamestnávateľ 1-2,8%; a
- poistenie nezamestnanosti: zamestnávateľ 0,2%, zamestnanec 0,2%.

U zamestnancov je mesačný strop vo výške 240 000 MNT.

V súvislosti s programom ekonomickej stabilizácie krajiny, na ktorom sa bude podieľať Medzinárodný menový fond, boli v apríli 2017 prijaté mongolským parlamentom nasledujúce opatrenia:

Od 1. mája 2017 sa zvyšuje o 40-250% spotrebná daň na automobily podľa veku a kubatúry vozidla. Taktiež sa zavádza nová 10% daň z úrokov na sporiacich účtoch. Importné clá na cigarety sa zvyšujú o 20-30%.

Od 1. júla 2017 došlo k zvýšeniu spotrebnej dane na naftu a benzín. S platnosťou od 1. januára 2018 sa bude zvyšovať dôchodkový vek, každý rok o 6 mesiacov. Od januára sa plánuje tiež zvýšenie odvodov do Fondu sociálneho poistenia či zvýšenie dane z príjmov fyzických osôb.

Mongolsko zrušilo v roku 2012 Dohodu o zamedzení dvojitého zdanenia (DTA) so štyrmi krajinami (Spojené arabské emiráty, Kuvajt, Luxembursko a Holandsko). Zmluvy s Holandskom a Luxembursko nie sú platné od 1. januára 2014, zmluva so Spojenými arabskými emirátmi od 1. januára 2015 a s Kuvajtom od 1. apríla 2015.

V prípade neskorého zaplatenia dane je potrebné uhradiť úrok kalkulovaný na dennej báze za obdobie od splatnosti dane po termín jej skutočného uhradenia. V prípade, že je súdne preukázané vyhýbanie sa dani, môže byť tento trestný čin penalizovaný pokutou až do výšky 48 mil. MNT (cca 21 800 eur), konfiškáciou majetku a väzením až do 3 rokov.

Daňové kontroly právnických osôb sú v Mongolsku vykonávané v priemere každé 2-3 roky. Účtovná a daňová dokumentácia musí byť firmami držaná za obdobie posledných 5 rokov. Daňové stimuly existujú v rámci prijatého Zákona o investovaní z r. 2013 v oblasti poľnohospodárstva a ťažobného priemyslu. Jedná sa predovšetkým o oslobodenie od daní, možnosti využitia zrýchleného odpisovania na daňové účely, prenesenie daňovej straty do ďalších rokov (4 - 8 rokov) a odpočet nákladov na školenie zamestnancov zo zdaniteľných príjmov.

Daňové priznania môžu vyplniť platcovia dane, daňoví agenti alebo ich zástupcovia; musia byť v mongolčine (podporná dokumentácia taktiež) podané papierovo i elektronicky.

Mongolský daňový systém nie je jednoduchý a odporúča sa preto mať daňového poradcu.

V roku 2016 bol ustanovený Hlavný colný a daňový úrad, ktorý nahrádza doterajší Colný úrad a Daňový úrad. Došlo tiež k spojeniu Registračného úradu sa Štatistickým úradom na Hlavný štátny registračný a štatistický úrad.

Hlavný colný a daňový úrad sa rozdelil a vznikli opäť dve inštitúcie - Hlavný colný úrad a Hlavný daňový úrad. Hlavný štátny registračný a štatistický úrad bol tiež rozdelený. Teraz teda existujú "Hlavný úrad štátnej registrácie a duševného vlastníctva" a Národný štatistický výbor.

B) Programy podpory zahraničného obchodu, technickej a finančnej pomoci, projekty regionálnej spolupráce

Ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť podpory zahraničného obchodu je **Ministerstvo zahraničných vecí a obchodu**. Má za úlohu podporovať zahraničný obchod a je zodpovedné za ďalších 5 agentúr, ktoré implementujú obchodné politiky a poskytujú služby spojené s podporou ZO, medzi nimi napr. Foreign Investment and Foreign Trade Agency (FIFTA) a National Center of Standardization and Metrology. Viac informácií je možné nájsť na internetovej stránke <http://www.mfat.gov.mn/>

Centrálne banky Mongolska dozerá nad finančnými prostriedkami vynaloženými na programy podpory vývozu, vrátane vývozných úverov a garancií, dlhodobých pôžičiek, atď.

Mimovládne agentúry – *Mongolian National Chamber of Commerce and Industry (MNCCI)*, ktorá poskytuje množstvo služieb vrátane obchodných zmlúv, certifikátov pôvodu pre EÚ, registráciu patentov a značiek, arbitráž, atď. V posledných rokoch vznikli ďalšie sektorové asociácie, ktoré zbierajú a vyhodnocujú informácie, identifikujú a riešia sektorové problémy a zastupujú dané odvetvie pred vládou. Ide napríklad o *Mongolian Wool and Cashmere Federation*, *Mongolian Meat Exporters Association*, *Mongolian Textile Producers Federation*, *Mongolian Association of Hides and Skins*.

Inštitúcie privátneho sektora – podľa správy UNESCAP–United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific sú jednotlivé *komerčné banky jediné inštitúcie ktoré reálne ovplyvňujú tok tovarov*. Väčšina ostatných asociácií alebo agentúr má nedostatočné zdroje a kapacity, alebo je slabo financovaná a personálne zabezpečená. *Trade and Development Bank of Mongolia (TDBM)* je tradične najsilnejšou bankou v oblasti financovania obchodu. Pokrýva vyše 80% bankových služieb Mongolska spojených so zahraničným obchodom - od vystavenia dokumentárnych akreditívov, cez hedging až po exportné financovanie.

C) Verejné obstarávanie

Režim verejného obstarávania je podobný medzinárodnej praxi. Verejné zákazky sú spravidla vyhlasované v HIP, pričom za daný tender zodpovedá príslušný vyhlasovateľ súťaže. Vzhľadom na to, že realizácia projektov na ktoré sú tendre vypísané sa uskutočňuje z prostriedkov donorských krajín či medzinárodných finančných inštitúcií, na výsledok obstarávania majú značný vplyv práve poskytovatelia finančných zdrojov.

D) Zmluvná základňa

Dňa 17. októbra 2011 bol podpísaný Protokol medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Mongolska o medzinárodných zmluvách, ktorými sa riadia dvojstranné slovensko-mongolské vzťahy.

Minister hospodárstva SR Peter Žiga podpísal 29. novembra 2017 v mongolskom Ulanbátare so svojim mongolským partnerom, ministrom zahraničných vecí Damdinom Tsongbataarom **dohodu o hospodárskej spolupráci**. Stalo sa tak počas zahraničnej návštevy členov vlády pod vedením podpredsedu vlády Petra Pellegriniho a s účasťou ministra financií Petra

Kažimíra. Dohoda uľahčí vzájomnú obchodnú výmenu a spoluprácu v rôznych oblastiach. Podobná dohoda vo vzájomných vzťahoch chýbala od vstupu Slovenska do EÚ.

V štádiu prípravy je Dohoda medzi vládou SR a vládou Mongolskej republiky o podpore a vzájomnej ochrane investícií. Obe strany si vymenili texty dohôd, avšak expertné rokovania k predmetnej dohode sa zatiaľ neuskutočnili.

Revízia zmluvnej základne

Po revízii zmluvnej základne podpísanej v zastúpení veľvyslancom Františkom Dlhopolčekom v roku 2011 v Pekingu zostali v portfóliu nasledovné zmluvné dokumenty:

1. Agreement on Cooperation in the field of Culture between the Government of the Czechoslovak Socialist Republic and the Government of the People's Republic of Mongolia (Prague, April 25, 1973).
2. Consular Agreement between the Czechoslovak Socialist Republic and the People's Republic of Mongolia (Ulan Bator, 15 October 1976).
3. Agreement on Legal assistance in civil, family and criminal matters between the Czechoslovak Socialist Republic and the People's Democratic Republic of Mongolia (Ulan Bator, 15 October 1976).
4. Agreement on visa exemption for holders of diplomatic and official passports between the Government of the Czech and Slovak Federal Republic and Government of Mongolia (Ulan Bator, 26 June 1992).

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

A) Priame zahraničné investície

Mongolský parlament prijal už v r. 1993 Zákon o zahraničných investíciách na podporu prílivu, ochrany práv a majetku investorov regulácie. Upravuje tiež možnosť uzavretia stabilizačných dohôd.

Mongolsko ponúka investorom najmä daňové prázdny a niektoré ďalšie úľavy pri dovozoch:

- Investorovi sú poskytnuté 100% daňové prázdny v priebehu prvých 10 rokov a 50% v priebehu ďalších 5 rokov v prípade investícií do zariadení produkujúcich či prenášajúcich teplo a elektrickú energiu, do stavieb ciest, železníc, zariadení pre letecké kargo a inžiniering a do primárnej telekomunikačnej siete.
- Daňové prázdny sú poskytnuté vo výške 100% v priebehu prvých 5 rokov a vo výške 50% ďalších 5 rokov v prípade investícií do ťažby a spracovania nerastných surovín, okrem drahých kovov, ropy, metalurgie, produkcia chemikálií železa, elektrotechnického priemyslu a strojárstva.
- Daňové prázdny vo výške 100% v priebehu prvých 3 rokov a 50% ďalších troch rokov.

Mongolský parlament 17. mája 2012 prijal nový zákon o zahraničných investíciách (v rovnaký deň zákon nadobudol účinnosť). V zmysle prijatého zákona je účasť zahraničných investorov pôsobiacich v 3 strategických odvetviach (prírodné zdroje, bankový a finančný sektor, masmédiá a telekomunikácie) limitovaná 49 percentným podielom v týchto spoločnostiach, resp. hodnota zahraničnej investície nesmie presiahnuť 100 mld. MNT (58,35 mil. EUR). Predošlá

novelizácia zákona o zahraničných investíciách z augusta 2006 nestanovovala žiaden limit účasti pre zahraničných investorov.

V prípade vyššej zahraničnej účasti je potrebné schválenie zahraničnej investície mimoriadnym parlamentným zhromaždením na návrh mongolskej vlády. Mongolská vláda predkladá investičný zámer do parlamentu po súhlasnom stanovisku zo strany Mongolskej agentúry pre zahraničné investície a obchod. Lehoty na vyjadrenie zo strany oboch inštitúcií sú 45 dní, celý schvaľovací proces tak trvá 90 dní. Predmetom schvaľovania sú aj transakcie, ktoré vedú k získaniu 1/3 a vyššieho podielu akcií strategického podniku, transakcie ktoré môžu mať vplyv na vývozné ceny komodít z krajiny resp. ktoré môžu viesť k vytváraniu monopolov na domácom trhu, ako aj zahraničných komoditných trhoch.

Približne 80% PZI do Mongolska je zameraných na ťažobný priemysel. Úsilím vládných nariadení je obnovenie prílivu priamych zahraničných investícií prostredníctvom dvoch mega projektov v ťažobnom baníckom priemysle a to Oyu Tolgoi (ťažba medi a zlata) a Tavan Tolgoi (ťažba uhlia).

K ďalším zaujímavým odvetviám PZI patrí infraštruktúra, doprava, energetika, stavebníctvo, zdravotníctvo, poľnohospodárstvo, cestovný ruch a služby v oblasti životného prostredia.

Priame zahraničné investície v Mongolsku v rokoch 2012-2017

	Údaje v mld. USD					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Priame zahraničné investície	4,400	1,800	0,842	0,557	0,62	----

Zdroj: Mongolsky národný štatistický úrad

B) Energetická politika krajiny

Prevažná väčšina elektrickej a tepelnej energie Mongolska (ako celku) sa vyrába v tepelných elektrárňach na báze spaľovania uhlia. V malej miere sú využívané aj vodné zdroje. Plyn a ropa (mazut) sa k výrobe elektrickej energie takmer nepoužívajú (výnimku tvoria nižšie spomenuté dieselagregáty). Zásoby uhlia využiteľné na výrobu elektrickej energie predstavujú 13 mld. ton z celkového objemu zásob (160 mld. ton). Celkový inštalovaný výkon všetkých existujúcich elektrární Mongolska je necelých 940 MW, spotreba je cca 840 MW (problematické sú však výkyvy, preto sa dováža približne 10% spotreby z Ruska). Na tepelné elektrárne pripadá 79,8%, na dieselagregáty 4,4%, 2,7% na vodné elektrárne a 3,7% na slnečné a veterné zdroje.

Jadrová energetika v krajine nie je využívaná, a to aj napriek tomu že na území Mongolska sa nachádzajú bohaté ložiská uránovej rudy. Podľa informácií z rôznych zdrojov sa zásoba uránu v Mongolsku pohybuje približne v rozmedzí od 100 000 do 1,3 mil. ton. Z tohto dôvodu sa uvažuje aj o výstavbe jadrovej elektrárne.

C) Veda, výskum a vývoj, inovácie

V procese transformácie mongolskej ekonomiky vláda uskutočnila viacero krokov s cieľom podporiť rozvoj vedy, výskumu a technológií. Medzi konkrétne opatrenia v tejto oblasti patrí založenie *Science and Technology Foundation* (1997), prijatie Vládnej politiky pre vedu a technológie (1998), prijatie Zákona o transfere technológií a Zákona o vede a technológiách (1998), prijatie Hlavného plánu pre rozvoj vedy a technológií na obdobie rokov 2007-2020, prijatie Zákona o vysokom školstve (2002), Zákona o patentoch a Zákona o autorských právach (2006). Za základný a aplikovaný výskum sú zodpovedné jednak vzdelávacie inštitúcie, ďalej MAS – *Mongolian Academy of Sciences* a jednotlivé R&D spoločnosti. MAS riadi rozsiahlu sieť inštitútov, centier a výskumných jednotiek a zamestnáva okolo 6 500 výskumných pracovníkov. V Mongolsku je až 90% vedecko-výskumných kapacít koncentrovaných v hlavnom meste Ulánbátar.

MAS v spolupráci s vládou Science and Technology prijala na roky 2007-2020 Master Plan, ktorý je integrálnou súčasťou národnej stratégie rozvoja. Cieľom je posilniť národné vedecko-výskumné kapacity, zvýšiť efektivitu inovačných systémov, podporiť spoluprácu akademickej obce s výrobnou sférou, podporiť hospodársky rast vytvorením vhodného sociálneho, ekonomického a právneho prostredia, vytvoriť základy pre rozvoj domácich moderných technológií, podporiť rast inovatívnych priemyselných odvetví a tým položiť základy znalostnej založenej ekonomiky.

Medzi primárne oblasti rozvoja patria:

- informačné technológie;
- tradičné národné technológie, ako spracovanie živočíšnych produktov, bylín, minerálov, rozvoj poľnohospodárskeho sektora, schopnosť presnejších predpovedí počasia, atď.;
- biotechnológie;
- chemický priemysel; a
- metalurgia a strojárstvo.

IV. ZAHRANIČNÝ OBCHOD MONGOLSKA

A) Dovozný a vývozný režim, obchodná prax

Dovozné clá

Väčšina dovážaného tovaru sa podľa súčasných predpisov zaraďuje 7% dovoznou prirážkou a 15% DPH. U niektorých druhov tovaru sa poplatky znižujú, alebo dokonca odpúšťajú (napr. dovoz zariadenia ako základného kapitálu zahraničných investícií a pod.).

V rámci dovozných obchodných prípadov je preferovanou platobnou podmienkou dokumentárny akreditív s odkladom splatnosti do 6 mesiacov. Vyše 60% obchodu sa uskutočňuje prostredníctvom konvertibilných mien.

Pre vybavovanie colných formalít pri dovoze tovaru do Mongolska je nutné predložiť nasledujúce dokumenty:

1. Registráciu hospodárskej jednotky
2. Nákladný list
3. Manifest
4. Colnú deklaráciu na dovoz tovaru, ktorý spadá pod špeciálne clo
5. Zahranično-obchodnú zmluvu (kontrakt)
6. Licenciu na dovážaný tovar
7. Zoznam tovaru
8. Certifikát o pôvode tovaru
9. Certifikát o kvalite tovaru
10. Certifikát štátnej rady pre štandardizáciu a meranie

Na export z Mongolska sa nevzťahujú žiadne reštrikcie. Výnimkou sú niektoré položky podliehajúce úplnému zákazu.

Zákaz dovozu: zbraní, munície, výbušnín, jedov, drog, nemocných zvierat a rastlín, jedál, liekov a ďalších výrobkov pochádzajúcich z oblastí zasiahnutých epidémiami.

Zákaz vývozu: kultúrnych pamiatok a relikvií, vzácných zvierat a rastlín, väzenských výrobkov, špeciálnych chemikálií, umeleckých predmetov, ohrozených druhov živočíchov a rastlín, materiálov ohrozujúcich štátne tajomstvo.

Ochrana domáceho trhu: ochrannárske opatrenia sú minimálne. Obmedzenia sú zavedené iba na dovoz alkoholických nápojov, najmä liehu s vysokým obsahom alkoholu. Sezónne sa zavádza napríklad ochrana výrobcov múky.

B) Základná štatistika zahraničného obchodu

Mongolsko v roku 2017 obchodovalo so 124 krajinami sveta (zo 134 komoditami) a dosiahlo obrat vo výške 10 536 mil. USD. Export realizovalo do 65 krajín sveta, najviac však do Číny (87,8%), Veľkej Británie (10,9%), RF (1,1%), Švajčiarska a Nemecka. V rámci štruktúr obchodných tokov so susednými obchodnými partnermi je z celkového obchodu obchodný obrat s Čínou až 63% (6 681 miliónov USD) a obchod s Ruskom 12% (1,284 milióna USD). Obchodný obrat s Čínou a Ruskom sa zvýšil o 36%, resp. o 37%. Aj v roku 2017 ČĽR pre Mongolsko predstavovala najväčšieho exportného aj importného partnera. Najväčšími partnermi v rámci importu pre Mongolsko boli krajiny: Čína (41,8%), RF (35,7%), Japonsko (10,6%) a USA (6,1%) s Južnou Kóreou (5,8%).

V roku **2017** tvoril celkový vývoz Mongolska 4917,3 mil. USD, pričom vývoz uhlia, medi, železnej rudy a ropy tvorilo takmer 74% celkového vývozu a 85% banského exportu.

Vývoj zahraničného obchodu Mongolska v rokoch 2012-2017 (v mil. USD)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Dovoz	6 738,4	6 354,7	5 236,7	3 797,2	3357,9	4 335
Vývoz	4 384,7	4 272,7	5 774,3	4 669,5	4917,3	6 201
Obrat	11 123,1	10 627,4	11 011,0	8 466,6	8275,2	10 536
Bilancia	- 2 353,7	- 2 082	537,6	872,3	1 559,4	1 865

Zdroj: Mongolsky národný štatistický úrad

Bilancia zahraničného obchodu v roku 2017 vykázala prebytok vo výške 1865 mil. USD, zvýšila sa o 305,6 mil. USD t.j. o 19,6% v porovnaní s predchádzajúcim rokom.

C) Tovarová štruktúra zahraničného obchodu v členení vývoz/dovoz

Komoditná štruktúra mongolského vývozu je stabilne najviac orientovaná na vývoz minerálov. Nerastné suroviny predstavovali 89% z celkového vývozu (z toho uhlie 47% a medený koncentrát 20%), textil a textilné výrobky 5%, kamene, vzácne kovy a šperky, živé zvieratá, mäso a výrobky živočíšneho pôvodu.

Hlavné dovozné komodity do Mongolska predstavovali stroje a zariadenia (27%), dopravné zariadenia (23%), nerastné suroviny (hlavne ropa; 19%), potravinárske výrobky a chemikálie.

Komoditná štruktúra mongolského exportu a importu v rokoch 2015-2017 (v tis. USD)

Import

Kľúčové skupiny komodít	2015	2016	2017
Potraviny	329 398	329 181	378 674
Živé hosp. zvieratá, živoč. produkcia	40 970	40 896	57 154
Rastlinná produkcia	78 600	109 178	78 128
Nerastné suroviny	936 417	724 255	985 892
Produkty chemického priemyslu	270 339	272 129	315 035
Drevo, produkcia z dreva	41 018	30 389	40 303
Textil	57 188	63 333	72 329
Cement, sklo	106 287	82 879	80 302
Základné kovy	371 991	210 940	333 884

Export

Export - Kľúčové skupiny komodít	2015	2016	2017
Potraviny	15 669.30	11 920.20	22 986.48
Živé hosp. zvieratá, živoč. produkcia	26 382	29 242	67 416
Rastlinná produkcia	37 844	55 107	67 653
Nerastné suroviny	3 678 200	3 484 054	4 933 762
Koža, kožušiny	33 805	30 210	23 920
Textil	302 654	300 224	335 466
Cenné kovy, drahé kamene	421 385	761 511	596 939
Základné kovy	72 279	86 178	101 000
Elektrické prístroje, spotrebiče	54 218	71 420	22 770
Dopravné prostriedky, náhr. Diely	17 1888	69 980	17 030

Zdroj: Mongolsky národný štatistický úrad

V. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA

A) Obchodné zvyklosti v teritóriu

V Mongolsku nie je možné obchodovať samostatne. Vždy je potrebné nadviazať spoluprácu s miestnym zástupcom alebo firmou, ktorí dôkladne poznajú daný trh.

B) Vyhodnotenie odbytových možností SR

V minulosti bývalo Československo druhým najväčším obchodným partnerom Mongolska po bývalom Sovietskom zväze. Bohužiaľ SR tento trh v podstate opustila a obchodné kontakty sa nadväzujú pomaly a ťažko.

Možnosti vývozu spotrebného tovaru sú obmedzené veľkosťou trhu a počtom jeho obyvateľov. Z 3,119 milióna mongolských obyvateľov približne polovica žije kočovným spôsobom života a za peniaze si kupuje iba vybrané druhy potravín. Aj u mestského obyvateľstva je kúpna sila nízka. Silný dopyt predstavuje iba bohatá skupina obyvateľov a zahraniční investori. Na druhej strane konkurenčnou výhodou je minimálna domáca výroba.

Najperspektívnejšie odvetvia sú:

- potravinársky priemysel (dodávky mlynov, zariadení na spracovanie mäsa a údenín, pekárenské linky);
- ťažobný priemysel (geologický prieskum, dodávky ťažobných zariadení, kooperácia v oblasti podporných banských činností);
- energetika (modernizácia, rozširovanie existujúcich kapacít, výstavba nových elektrární, distribučných sietí, dodávky energetických zariadení);
- železničná mechanizácia a infraštruktúra (rekonštrukcia a obnova vozového parku, informačné systémy pre osobnú železničnú prepravu);
- dopravná infraštruktúra (železnice, cesty);
- dopravná mechanizácia - trolejbusy, autobusy, nákladné vozidlá (dodávka komponentov, kompletáž);

- malé, ľahké lietadlá;
- ochrana životného prostredia, vodné hospodárstvo, riešenie odpadu, dekontaminácia pôdy;
- poľnohospodárstvo (poľnohospodárske stroje, budovanie kravínov, biotechnologické metódy chovu hovädzieho dobytku, chov kureniec, krmivá);
- dodávky zariadení pre kožiarsky priemysel;
- stavebníctvo (výstavba bytov, nebytových priestorov);
- dodávky repasovaných strojov, zariadení a dopravných prostriedkov pre priemysel; a
- dodávky podvozkov pre trolejbusy.

Očakávaný vývoj krajiny

Medzinárodný menový fond (MMF) považuje ekonomické vyhliadky Mongolska za pozitívne na roky 2018 a 2019 a poukazuje na to, že hospodársky rast Mongolska bude pravdepodobne vyšší ako sa očakávalo.

Pri realizácii programu MMF sa ekonomika v uplynulom období obnovila a dokonca vzrástla o 5,1% v roku 2017. Devízové rezervy prekročili 3 miliardy USD a priame zahraničné investície vzrástli o 1,1 milióna dolárov.

Tretie prehodnotenie trojročného „Extended Fund Facility“ (Nástroj rozšíreného fondu) bolo schválené 24. mája 2017 v sume vo výške 434,3 milióna USD. Dohoda je súčasťou balíka peňazí vo výške 5,5 miliardy dolárov od darcovských krajín, vrátane Japonska a Južnej Kórey, s cieľom podporiť stabilizáciu hospodárstva a položiť základ pre trvalo udržateľný inkluzívny rast.

Medzinárodný menový fond poznamenal, že jeho program pozitívne pomohol vyriešiť problém zahraničného dlhu Mongolska a devízové rezervy Mongolska sa zvýšili o 1,8 miliardy dolárov. Mongolsko sa tak zotavuje a odzrkadľuje silný medzinárodný dopyt po komoditách a zvyšuje dôveryhodnosť, kľúčové makroekonomické kvantitatívne ciele vrátane fiškálneho deficitu a medzinárodných rezerv boli dosiahnuté.

Mongolsko sa zaviazalo ukončiť expanzívnu menovú politiku, presadzovať úsporné opatrenia, zvýšiť niektoré dane a znížiť výdavky na sociálne zabezpečenie. MMF predpovedá rast HDP v Mongolsku na úrovni 5,0% v roku 2018 a 6,3% v roku 2019.

Existuje však niekoľko rizík pre hospodársky rast. Najmä existuje tendencia k zníženiu vonkajšieho dopytu po surovinách a zvýšeniu ceny ropy.

C) Marketingová stratégia pri vývoze do teritória

Formy podnikov

Mongolská legislatíva umožňuje viacero foriem podnikateľských jednotiek, a to **akciovú spoločnosť** (minimálny základný kapitál 10 mil. MNT), **spoločnosť s ručením obmedzeným** (minimálny základný kapitál pre zahraničnú investíciu 100 tis. USD), **spoločný podnik/partnership** (s obmedzeným ručením či bez obmedzeného ručenia, vždy minimálne jeden spoločník ručí celým svojím majetkom). Zahraničné podniky môžu zvoliť svoju prítomnosť na trhu formou zložiek bez právnej subjektivity – filiálka, zastupiteľská kancelária (iba zastupiteľské aktivity, nie komerčné).

Rokovania

Vhodným **rokovacím jazykom** je **ruština** a **angličtina**. S veľkým obdivom je prijímaná znalosť miestneho jazyka. Vhodná doba na rokovanie je po 10. hodine dopoludnia. Priaznivo je hodnotené, ak cudzinec pozve svojho partnera na obed alebo večeru. **Vizitky** bývajú štandardného typu a podávajú sa obidvomi rukami súčasne. Pozornosti či **darčeky** sú prijímané s veľkou úctou.

Pracovná doba je v pondelok až piatok od 9.00 - 18.00 h. s prestávkou od 13.00 - 14.00 h.

Získania informácií o spoločnosti a miestnom trhu

Vzhľadom k malému počtu obyvateľov sa v Mongolsku „každý pozná s každým“. Informácie o firmách sa získajú pomerne ľahko. Obchody si treba poisťovať, nespoliehať sa na dobré slovo. Rozsiahly je klientelizmus a korupcia.

Platobná morálka

Je rôzna. Treba byť obozretný a obchody si poisťovať. Na druhej strane sú firmy, ktoré zaplatia vopred až 90% hodnoty zákazky. Pokiaľ nie je transakcia poistená, je to jediný spôsob ochrany.

Riešenie sporov

Všeobecne platným princípom je snaha o riešenie obchodných sporov dohodou. V prípade, že to nie je možné, riešia sa spory súdnou cestou, čo však pre zahraničný subjekt nie je jednoduché. Ak je v zmluve rozhodcovská doložka, potom sa spory riešia pomocou arbitrážnych súdov. V prípade ak je žalobcom mongolská strana je príslušnosť k Arbitrážnemu súdu Mongolskej národnej obchodnej a priemyselnej komory. Ak je žalobcom zahraničný subjekt, musí sa obrátiť na arbitrážny súd danej krajiny. Rozhodnutie je konečné.

D) Praktické informácie pre exportéra a importéra

Vízové formality

Požadovaným dokladom pri ceste občana SR do Mongolska je platný cestovný pas, jeho platnosť musí presahovať dobu platnosti požadovaného víza, a to minimálne o 12 mesiacov. Držitelia cestovných pasov SR sú si pred cestou do Mongolska povinní zabezpečiť platné mongolské vízum.

Doprava a odporúčané dopravné spojenia (letecké linky, vlaky, taxi služba, MHD, požičovne áut)

Na vstup na územie Mongolska môžu občania SR okrem medzinárodného letiska „Cingis Chán“ v Ulánbátare použiť dva železničné hraničné priechody, a to Suchbátar/Nauški (s RF) a Dzamyn Úd/Ereen (s ČLR) a päť cestných prechodov - Altanbulag/Kjachta, Cagán núr/Tašanta, Ereencav/Soloviovsk (s RF) a Dzamyn Úd/Ereen, Bicigt/Zun Chatavc (s ČLR). Cestné priechody sú v prevádzke každý deň od 9.00 h. do 19.00 h.

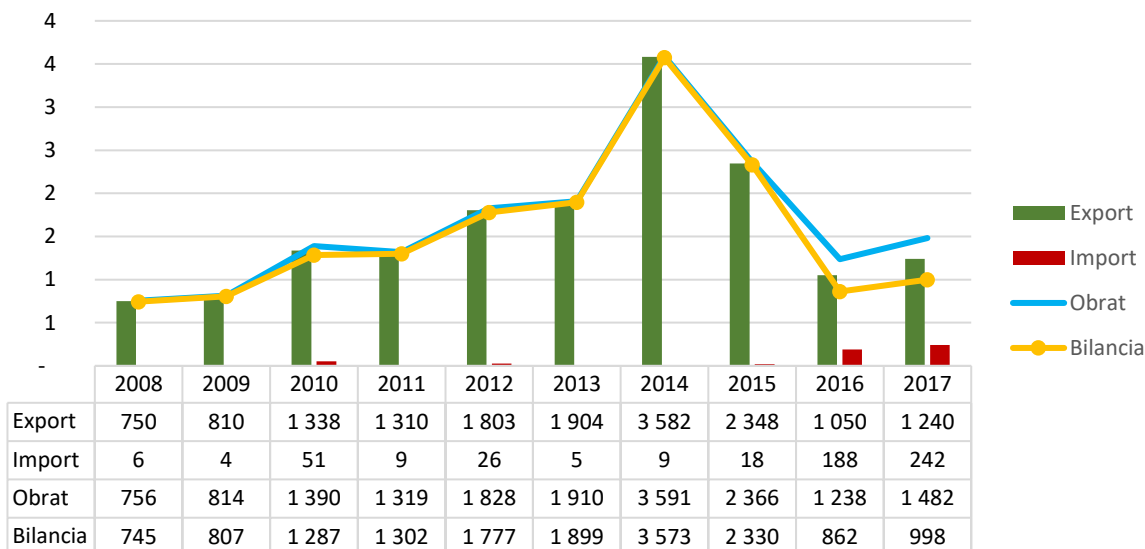
Tel. čísla (prvá pomoc, polícia, dopravná záchranná služba, požiarnici a iné)

Požiarňa služba	101
Polícijná správa	102
Pohotovostná služba	103
Dopravná polícia:	70112100

Príloha č.1: Štatistika vzájomného obchodu medzi SR a Mongolskom podľa Štatistického úradu SR (v tisícoch EUR) medzi rokmi 2008-2017

Trend vývoja zahraničného obchodu SR s Mongolskom

* Zdroj: ŠÚ SR (tabuľka v tisíckach eur)

Hlavné položky vývozu zo SR do Mongolska (2017):

- prípravky zo zeleniny, ovocia orechov alebo iných častí rastlín (63,7%);
- cukrárske výrobky (5,8%);
- vozidlá, iné ako kolajové, ich časti a príslušenstvo (5,4%);
- farbiace látky a nátery (4,5%);
- hotové textilné výrobky (4,2%);
- obuv (3,4%); jadrové reaktory (3,2%);
- nápoje, liehoviny a ocot (2,6%); a
- rôzne výrobky (1,5%).

Hlavné položky dovozu SR z Mongolska (2017):

- obilniny (82,3%); a
- elektrické stroje, prístroje a zariadenia a ich časti a súčasti (12,4%).

Príloha č. 2: Adresy významných inštitúcií v Mongolsku

Úrad prezidenta

Štátna budova, Ulánbátar 12, Suchbátár dúreg

Parlament (Chural)

Štátna budova, Ulánbátar 12, Suchbátár dúreg

Úrad vlády

Štátna budova, Ulánbátar 12, Suchbátár dúreg

Ministerstvo zahraničných vecí a obchodu

Ulánbátar, Suchbátár dúreg, Peace avenue 7a

Fax: 976-11-262495

Agentúra pre cudzincov:

Ulánbátar, Suchbátár dúreg, 2 horó, Cingis urgon culó (trída) 11.

Úradné hodiny agentúry: po-ut 9-13, 14-17, streda 9-14, ct-pia 9-13, 14-17.

Kontaktný tel.: 7011 9588

Internetové kontakty:

www.exportmongolia.com

<http://www.investmongolia.com>

<http://www.mongolchamber.mn>

www.exportservices.be/mongolia.htm

www.mit.pmis.gov.mn

www.mof.pmis.gov.mn

www.monjustice.url.mn

www.pmis.gov.mn.mofa

www.med.pmis.gov.mn

www.moh.mn

www.mswl.gov.mn

www.mrav.mn

www.spc.gov.mn

www.mse.mn

www.un.int/mongolia

www.businessculture.com/mongolia.html

www.worldbiz.com/mongolia.html

Kontakt na zastupiteľský úrad v Číne:

Veľvyslanectvo SR v Pekingu

Ri Tan Lu, Jian Guo Men Wai, 100 600 , Peking, Čína

Tel.: 0086/10/6532 1530, 6532 1531, 6532 1537

Fax: 0086/10/6532 4814

Web: www.mzv.sk/peking

Email: emb.beijing@mzv.sk